

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Diumenge 21 d'Agost de 1898

Núm. 3.599

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes, 1.000
provincials trimestre, 2.500
Extranger y Ultramar, 3.500
Anuals, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, l'itografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

CREMA LÁCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Il·tre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.

Eficassment recomenada pera augmentar la llet á las Mares de familia, en cuants casos s' hagi retirat per disgust, fluixetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar á sos fills durant lo temps de la lactancia.

Diposit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

SECCIÓ DOCTRINAL

Com va acabar Hiponia (I)

Hiponia havia sigut un gran Estat. En aquella gran florida civilitació que després se'n va dir Renaixement, los fills d' Hiponia ab son esperit aventurer y caballeresch, sas facultats generalisadoras y la seva vocació per tot lo llampant y grandios, van fer un bon paper en aquelles societats de creixensa, y Hiponia fou gran.

Pero quan aquella civilitació arribà al bon punt per comensar á donar fruyt, quan tot va comensar á torrar-se y á tornarse solit, quan las ideas generals varen ésser analisadas y calgué á las nacions una política positiva, los pobres hiponians se varen trobar ineptes per seguir lo curs dels temps, y Hiponia va anar decandintse, decandintse, com los rosers que quan ve'l Juliol perden lo florir, no portan cap fruyt y restan tots en mústiga fullaraca.

Hiponia s' resistia á inutilitarse y á morir: aixís fou que va probar de ferse una vida nova adaptada als nous temps; pero com que Hiponia no era apte per tal evolució, va haver de fer una revolució; y com que no tenia prou forsa per resistirla va estar á punt de morir; pero encara va poder reaccionar una mica y va anar fent la «viu-viu» d' una vida híbrida y mesquina.

Naturalment, tot lo seu orgull lo tenia posat en lo recort de sas passadas grandesas, porque no'n podia tenir d' altre. Com reliquias d' aquelles grandesas, li restavan unas quantas motas de terra escampadas per aquí y per allá de la mar. Y veus aquí que en la més grossa d' ellas va alsarse un crit de guerra en contra de la soberania d' Hiponia. Los hiponians tot seguit van enviar barcos, gent y diners á la illa revoltada; y veient que encara, no'n hi havia prou'n hi van enviar més, y després més y més. Era com si ho tressin al pou; primera, porque á Hiponia s' havia perdut la mena dels grans homes; únichs que poden intensificar las forsas esgarradas petites (com las tenia Hiponia) per ferne una de grossa: segona que la illa no era gens saludable y s' morian

(I) Aquest article fou publicat en «La Renaixensa» de Barcelona lo dia 10 de Juliol de 1896 y per ocasió d' oportunitat apesar de fer més de dos anys que fou escrit, lo qual demostra que son autor hi veu de lluny, lo transcribim avuy porque nostres lectors puguin reflexionar sobre sa substancia. — N. de la R.

més soldats de malaltia que de las balas, y tercera que pels voltants de la illa hi havia una pila de pobles nous que per la lley natural de la vida volian la destrucció dels pobles vells com Hiponia, y ajudavan seguidament als revoltats ab s' recursos inagotables de nació plena de vida. Per aixó tants barcos gent y diners com Hiponia enviava á la illa era com si ls tirés á un pou.

Pero (lo que es la fatalitat de la vida y de mort!) Hiponia no podia abandonar la illa que, sent la última reliquia important de sa grandesa, era també l' últim fonament del seu orgull, y com que sols d' aixó vivia en quant á nació, la illa venia á ser com la última rahó de la seva existencia.

Per aixó sens esperansa, tràgicament, anava abocant gent y diners á la interminable guerra que tot ho devoraba. En los camps y en las ciutats s' hi anava tornant pobre, y l' Estat empenyava al estranger totas las fonts de riquesa.

Lavoras poch á poch, per aquí y per allá, ara un, ara dos, ara més, van comensar á compareixer á Hiponia uns homes alts y rossos que hi eran ben forasters. Eran los acreedors no pagats que venian á posar pausadament, fermament la mà sobre las cosas empenyadas. Se'ls va anar veient dirigint travalls y empreses, desestroncant las fonts de producció, manant per tot. Y'n van anar venint més y més, y tothom los anava coneixent com amos porque eran richs, y forts y sabían de manar.

Hiponia no podia resistir aquella invasió imperiosa y lenta. No hi havia jovent contra aquell jovent, no hi havia esma contra aquella acció segura y forta que va anar pujant, pujant, fins á las oficinas del Estat, fins als consells del govern, fins al palau del príncep.

Un dia'l poble hiponià en una darrera extremitat va tirar á terra tot lo que á Hiponia era vell, dèbil ó corcat, es á dir, tot lo hiponià y sels van restar drets, alts y fermos los homes rossos, que, prenent peu de la anarquia hiponiana, van posar un gran jou sobre de tot, y com que eran rossos van declarar Hiponia colonia rossa.

La guerra de la illa no se sab com ni quan va acabar. Pero Hiponia va acabar aixís.

PANHILOS

Cultiu del tabaco

Diferents son las varietats d' aquesta planta, que creixia sense apreç fins que Cristófol Colón descobrí,

lo 8 d' Octubre de 1492, la isla de Guanahai, que s' anomená després San Salvador, y enviá dos espanyols á regoneixer l' interior d' aquelles terras. De tornada los comissionats digueren haver trobat á varis indígenes que tenian á la mà una petita teya, de la qual espiravan lo fum. L' herba aixís encesa l' anomenavan «cobia», y la teya que d' aquesta formavan la designaven ab lo nom de tabaco; aixís, donchs, resultá que hem pres la part per lo tot, á lo menos á Europa, ahont ha prevalecut aquest últim nom; y aqueix es lo motiu porque encare avuy á la Habana probar un tabaco equival exactament á dir entre nosaltres fumar un cigarro.

Espanya y Portugal coneixian ja'l tabaco quan Joan Nicot, embaixador de Fransa á la cort de Lisboa, l' importá á son país. Lo nom científich de «Nicotiana Tabacum» eternisá la memoria del embaixador Nicot.

Lo crèdit del tabaco á Europa, segons alguns filòsops, es lo resultat d' un sentiment de curiositat, que fàcilment s' adhereix á tot quant ve de lluny, ó he sas virtuts y alabansas, tan pregonadas per los escriptors y poetas.

Ningú nega la primacia al rey dels tabacos, que produheix peculiarment la Habana, ni ningú hi ha que desconeixi que'l sistema financier que ha regit á Espanya no ha deixat probar experimentalment que nostre clima pot vencer á Flandes y á la Alsacia. De las dos solanáceas del Nou Mon, á la patata providencia del pobre, li costá dos sigles lo probar sa utilitat; lo tabaco guanyá rapidament tot l' univers. Qué de controvèrsias no hi ha hagut sobre son ús! Qué d' investigacions sobre sa fisiología y cultiu!

Aquest es d' immensa importancia en las Américas, com pogués serho á Espanya, si'l govern no monopolis sa venda. Com planta anyal, prevaleix molt be en nostres climas, y pera poguer establir bases sólidas respecte'l cultiu del tabaco, precis seria comensar per averiguar quinás son las millors condicions del terren propi á la producció de la qualitat buscada per los consumidors. Lo dia en que hágim determinat la composició química, las propietats físicas y la estructura geològica de la terra ahont se desenrotlla'l millor tabaco, havent aixís mateix trobat quinás son las variacions que en sa constitució exerceixen las distintes proporcions de las diferents substancias que poden existir en los terrenos, aqueix dia haurém resolt lo problema científich del cultiu. Allavors la industria, aplicant sas consecuencias, las farà servir d' antorxa benèfica en sas pràcticas, no sols pera modificar convenientment la terra que no sia del tot idònea al tipó requerit per la planta, sino encare pera procedir ab acort en la devolució que als camps deu ferse á ff. de reemplaçar las substancias que hagi pogut extreure los vegetals que en ells creixeren.

Perá'l cultiu del tabaco s' requereix una terra rica, substanciosa y liviana; no deu ser massa seca ni humida, porque las arrels cabelludas d' aquesta planta aixís ho exigeixen. Sarà plana en tant que sia possible y exposada al meridiá, y guarnida natural ó artificialment, com acostuman los holandesos, per fileras d' álamos ó d' altres arbres, ó be ab alvitanas, pera d' aquest modo impedir la exposició dels vents forts ó las plujas fredas, lo gel, ó pedra, tan perjudicials á aquesta planta. De tot lo qual se deduheix que la temperatura deaurá ser algo elevada pera afavorir son creixement, sa elaboració y sa dessecació.

La llevor recent obtinguda es preferible, encare que la experiencia demostra que pot conservar per molt temps sa facultat germinativa.

Quan la planta té ja tres ó quatre fullas, y un alça-

da de dos ó tres pulgadas, se treu de la terra ab totes sas arrels, cuydant que 'l temps sia favorable, y 's transporta al camp, ahont s' ha de plantar d' assiento.

La distancia que las plantas han de tenir entre sí, está en relació ab la major ó menor distancia del equador, encare per terme mitj podém dir, que es favorable formin líneas paralelas d' un metre de distancia, de llargada y d' amplada. Es menester destruhir també totes las plantas perjudiciales de que 'l camp se cubreix.

Quan té ja l' alsada d' un ó dos peus, y avans d' apareixer la flor, es necessari descoparla, pera que disminuinh lo número de fullas, refluheixi la sava y augmentin las demás en ample y sian ufanasas.

La cullita comensa als 40 dias de la transplantació, quan las fullas prenen un color groch, están inclinadas y exhalan un olor molt fort al pas que perden algo de son such. Allavors se separan en tres classes; las inferiors forman la tercera calitat; després venen las mitjas y per últim las superiors, que son las millors.

Se trasladan las fullas després de cullidas als aixugadors, que deuen ser cuberts y posats en paratje ahont pugui corre be l' ayre; s' amuntegan ab l' objecte de fer desenrotllar un principi de fermentació, que 's priva d' una part de sa aygua de vegetació; després se separan ó classifiquen sas diverses calitats, y s' extreuen aquellus fullas que podrien comunicar algun mal olor á las demás; se fan feixos y se suspennen pera completar la dessecació.

Lo tabaco que gosa de més reputació en tot lo mon es lo de la Vuelta Abajo (Habana), y la calitat superior que allí s' obté dependeix del esmero ab que disposan totes las operacions del cultiu. Aqueixa calitat la constituheix l' aroma de la fulla, sa flexibilitat, son aspecte sedós, y al ser cremada, la igualtat de la combustió, y las impresious combinadas del fum y del tabaco en contacte ab la boca. Considerant lo fum, se sab que en ell existeix, en sa major ó menor cantitat, la nicotina, la qual per forsá produheix sas naturals accions sobre la economia animal. Ademés conté tots los cossos produhits per la combustió. En lo fum del tabaco de bona calitat totes aqueixes materias se troban en certa y determinada proporció, quins efectes acaba l' home, per l' ús frequent, no sols per tolerar, sino també per desitjar.

B. C. y M.

(De El Labriego.)

Desde Villa-Engracia

Un concert artistich-literari

Assentat á la falda de una de las montanyas de la rodalia de la vila Esplugu de Francoi, famosa per sas ayguas ferruginosas y mes famosa encara perque en ella hi está aixecat lo Monastir de Poblet, joya arquitectonica que nos recorda 'ls esplendorosos y florejents temps de la nostra Catalunya lliure, á un nivell sobre 'l mar d' uns sis cents metres, hi ha 'l xalet, hotel ó balneari de «Villa-Engracia», edifici que per la seva elegancia forma harmónich conjunt ab altres que á curta distancia d' ell s' oviren, embellint aquell camp salvatge que pintoresch.

No preoisa pera aquesta article que consigném las ventatjas que allí hi troba l' aficionat á estiuhejar y per tant, á ff de disposar de mes espay pera la ressenya de la festa allí celebrada ans d' ahir á la nit, diada de Sant Magí, unicament dirém que 'l Balneari dona hostatje á un bon número de distingidas familias d' aquesta ciutat, Tarragona y Barcelona.

Lo local escullit pera celebrarhi la festa, fou la sala de la planta baixa quina part s' utilisa pera menjador, iluminada ab gas acetileno y guarnida ab alguns rams y l' hora del concert las nou del verpre.

Avans de la hora ficada nn verdader estol de belles senyoretas y distingidas damas ocupava ja totes las cadiras destinadas al auditori y moltes altres que per insufidencia de lloch no hi pogueren pendre asiento ho feren en la plasseta de devant del edifici arriamadas las cadiras á las grans finestras per las que prenia llum y fresca la mentada sala destinada al espectacle.

Lo xiu, xiu ab que 'ls espectadors cambiavan impresions y la remor que desde la plasseta 'ns arribava per lo passeig d' algun que altre dilettanti impacient fou interromput per las melodiosas notas arrancadas ab maestria y destresa del piano per lo Sr. Ginesta que obrí 'l concert executant la «Barcarola» d' Alió, regnent durant lo concert lo mes sever silenci. Las bonas condicions que tant aventajat pianista nos feu ovirar en ell en la execució d' aquell número del prográm, quedaren per demás confirmadas en la difícil pessa «Moment musical» de Schubert, plena de dificultats y

que interpretá ab un gust delicat vencent ab la seva agilitat los perills que ofereix al qui fins coneixent lo piano y sent un musicch consumat no sab treure 'ls efectes de motius subjectius que impresionan fortament al auditori. Labor fou la del Sr. Ginesta que s' aplaudí de tot cor y que en res feu decaure la fama que com à expert pianista se li atribuía, triomf que fou tant mes llegítim, si 's té en compte que las notas graves del piano no responian á la voluntat del artista.

Seguidament del Sr. Ginestá, la distingida dama Sra. Sanromá llegí la poesia «Quan serás gran» original de nostre paysá Sr. Martí y Folguera.

No foren paraulas ni llettras lo que sortian dels llavis de la Sra. Sanromá recitant lo «Quan serás gran», sino notas plenas de sentiment y dolsura, bossins del ánima de una mare amorosida quin únich somni y única felicitat consisteix en cercar pera 'l fill que gronxa en lo bressol lo mes falaguer esdevenir, sospirs d' un cor que anyora, ó llágrimas de goig que ensenyen lo camí á las de dolor que esperan la sortida segons alegres ó tristos eran los passatjes de la composició pódica, ó 's tractés d' ilusions encisadoras ó de negres realitas.

En cambi en «La primavera» que en la tercera part rescitá hi notarem una tonalitat monótoma que desvirtuá en part la felis frase «Del cel al cel» ab que alaba la composició, llunar aquell, que si 's vol, en obsequi al plaher que 'ns feu disfrutar en la lectura de la primera poesia li podíam molt bé passar per alt: mes aixís creyéim nosaltres que aquesta petita observació, lluny de que hagi de molestar á tan distingida dama, pot ferli regoneixer que no son las nostras opinions filias de una ploma quin únich interés es lo d' adular. Ab grans aplaudiments fou rebuda per l' auditori la lectura d' abdos poesias y á mes d' un bouquet de flors ab que se l' obsequiá á la seva aparició, se li regalá una gran y hermosa toya.

Tocá 'l torn seguidament de la Sra. Sanromá á la bella senyoreta Valls qui senons resaven los programas nos cantá l' «Ave María» de Luzzi acompaña al piano per lo Sr. Sabater.

La Srta. Valls á las primeras notas de aquesta partichella se nos presentá com á cantant d' envejables condicions: de veu fresca y potent en tots los registres y de simpática figura, li falta sols lo possehir la escola que sols s' aprent en molts anys de práctica ó en alguns d' estudi per modular en los passatjes en que aixís ho exigeixi la tessitura de la partichella sa ben timbrada veu y fer impercibibles al oído 'ls cambis, pera que 's pogués dir que no es una aficionada á l' art de la ab justicia endiosada Pati, sino una «mezzo soprano» absoluta de las que no n' acostuman á sortir en la escena lírica.

L' «Ave María» de Luzzi com la «Serena» de Braga acompnyada de violí y piano en substitució d' un violoncello y «Sansón ó Dalida», de Saint Sænz, foren interpretadas com millor no 's podia desitjar en una senyoreta que sols per afició cultiva 'l diví art, puig sa gola privilegiada emetia ab facilitat las notas mes difícils impregnant las sevas vibracions de candencia melodiosa, del sentiment d' amor ab que las estudiá, y atacant ab la valentia, que moltes que passen per artistas de cartell voldrien, los aguts. Erenetichs pícaments de mans, tan entusiastas com merescents foren lo premi que l' auditori otorgá á la Srta. Valls á mes d' un bonich «bouquet» de flors y d' un preciós ram que se ni feu ofrena.

Lo poeta Sr. Gras y Elías doná lectura á una poesia original seva, titulada «Romance», referent á costums de la época de Carles IV quina exposició está molt bé y fou aplaudida ab justicia; en lo transcurs de la poesia hi ha també una nota festiva tractada ab molta delicadesa: pero tenia 'l defecte aquesta composició de ser llarga y aixó feu que no poguessin apreciar son valor intrínsech.

S' aixecá acte seguit la elegant y bella senyoreta Ricomá, deixeble del Conservatori de Barcelona, que en l' estudi de violí obtingué 'l primer premi contra sis aficionats que li disputavan.

Hi havia en l' auditori marcat interés en apreciar los avensos que la Srta. Ricomá havia fet en sos estudis de tant difícil instrument y d' aquí que si riguros era 'l silenci que en tots los números havia regnat s' extremá mes en aquest fins á l' extrem de que 's podia imaginar que aquellas personas humanas pel poder de una fada s' havian convertit en bellas escuptóricas treballadas pel burí d' inspirat artista sobre la pedra inaminada.

En tan favorables condicions y acompnyada al piano per l' inteligent Sr. Sabater la Srta. Ricomá arrancá de las cordas del violí las delicadas y fines notes del introito de la pessa «Souvenir des pyrenees de D. Alart» ab admirable justesa y gran afinació, tenint la desgra-

cia de que en un dels passatjes culminats se li trenqués una corda, lo qual mes per lo que s' esverá que per la falta que li feya, fou causa de que 'la darrera compàs, decaiguessin dels primers.

En lo concert 18 de Krentzer, en la «serenata de Brega» acompnyant junt en lo piano á la Srta. Valls y especialment en lo nové concert de Beriot, que executá en substitució de la «Chanzone de Dangla», fou en las pessas en que millor feu gala de sos coneixements artistichs desplegant en tot aquest darrer número las sevas envejables dots. Difficil es aquesta pessa obligada y de prova pera que una senyoreta que está en los alhors de tan costosa carrera s' atreueixi res mes que á salvar las dificultats de que está sembrada y no obstant la bella Srta. Ricomá, no tant sols salvá aquets obstacles sino que també nos feu sentir ab bastanta extensió algunas de las bellas que atresora la partitura favorita del insigne violí navarro, del may prou alabat Sarasate, demostrant lo molt que ha aprofitat los seus estudis y lo ben merescut que tenia lo premi guanyat per sa aplicació y ab son talent.

Relativament curta es la edad de la Srta. Ricomá pera que 'ns atrevim á fer cap auguri sobre l' esdevenir, perque cultivant aquest estudi per afició y per entreteniment, podria ser que á lo millor de la carrera digués prou: mes deixant á banda aquesta consideració y atenent sols á que segueixi en sos estudis ab la fé y constancia que fins avuy, si podém dir, y no tenim por á equivocarnos que arribará molt lluny, tan lluny que al convertirse la actual ponsella en ubriagadora flor, com la crissalida en bonica papellona, hi veurém en l' estrellat cel del art una nova estrella de llum propia quins raig vivificadors nos obrirán los ulls del cor pera contemplar á la eterna «Belleza».

Aplausos, felicitacions y corals en horabonas rebé la Srta. Ricomá per sa ben brodada y acabada tasca dels admiradors que ja tenia y de tota la colonia estiuhenca que ja la pot apuntar en la lista d' aquells primers y mes felissos.

També fou obsequiada ab un ratmellat de flors y una hermosa toya.

A continuació de la Srta. Ricomá toca la tanda de fernos sentir algo de son escullit y selecte repertori á la célebre y aplaudida soprano absoluta (triple dramática) la bella Srta. Avelina Carrera.

Comensá artista tan distingida l' aria de la ópera «Aida» y nos cantá en lo transcurs de la vetllada l' «Ave-Maria» de «Otello», un número de «Sansón ó Dalila», un número de «Manón» y l' aria de «Mefistofele».

Las condicions del local, la modestia y gust ab que prengué part en la festa, lo considerari per endevant talent privilegiat y dots gens comunas, aixís com una infinitat de favorables circunstancies embolcallavan ab una aureola de llum la elegant y gallarda figura de la Srta. Carrera, sentia á tots simpática, perque desde ll' esgrahó mes alt del temple de l' art quins fidels s' agemollan als peus d' «Orfeo» descendia ab serena magestat á sensilla sala aixecada al pen de una montanya, que lo mateix que tenia per traspol l' obra de la mà humana, poch s' hi feltava perque 's convertís en dossel de columnas d' ayre y per panyo aquest llensol d' un blau indefinit brodat d' espurnas, sala que ocupada per reduhit número de personas en comparació als públics davants dels quals ha treballat la Srta. Carrera, no podia aquest auditori mantenir fermas y en constant comunicació las corrents per las quals queda subjugat ab artista y alienat á aquest al camí de la gloria, per omes calorosos que sos aplausos fossin y mes purs los sentiments.

Mes il foco sacro de la inspiration, que demostró sentirlo y ab forsá intensitat la Srta. Carrera, s' imprometé no tenir en compte el número pera ficar la atenció en la calitat, que era per demás selecte, y lluny de cantar com se fá en un teatro quan la entrada floyxerxa, interpretá tots los números ab aquella delicadesa de gust que l' han enlayrat á lloch tan preeminent de la escena lírica y que tants triomps li han prororcionat en los públics de Barcelona y Madrid.

De veu parlina, fresca, potent y d' extenció, bona escola de cant, y dotada d' un cor sensible á totes las bellas, quan mes difícils es la nota que ha d' emetre sa gola, ab mes valentia l' ataca, sorprenent que las notas dels registre mitj que per lo general sempre resultan veladas y que en las graves que surten debilitadas, las emetès ab igual netetat y brillants que las agudas.

Dir que en totes las pessas se la va aplaudir ab frenesí fora una vulgaritat: lo que aquells aplaudiments significavan era enlayrar novament al trono de que havia baixat artista tan admirada, pera que la colonia estiuhenca de Villa-Engracia se fessim cabal de que també arriban á aquellas alturas los cants que 'ns seduheixen á las ciutats y capitals. Igual que á las an-

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA

KAINITA, ETC:

Lo més económic, lo més efíacs, lo més durader

balx garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES

RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Agost de 1898

Linea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Agost directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires os grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Agost lo vapor Les Alpes

lo dia 26

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C., Plasse de Palacio.-Barcelona.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS

ELEVADORES

DE

TODOS

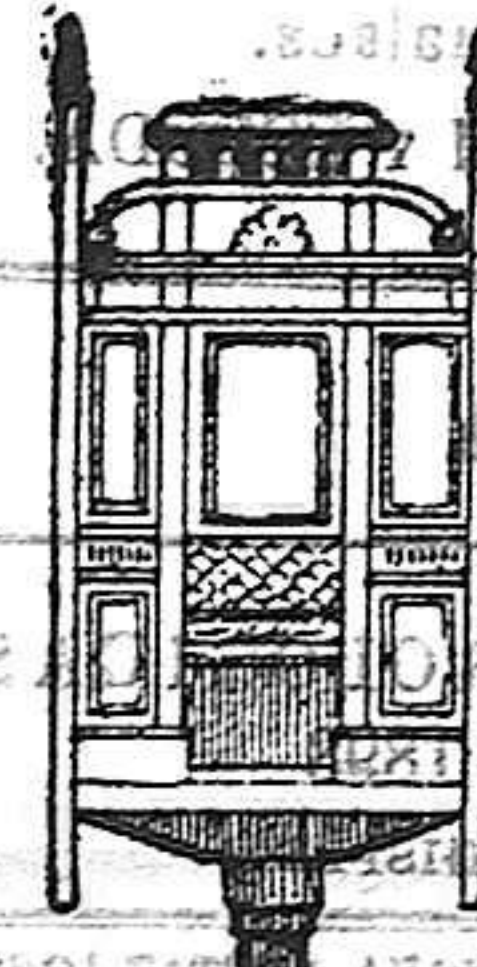
SISTEMAS

MOVIBOS

POR MOTOR

Vapor, de Gas

Y A BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidroestático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, a brazo, etc. que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

Vertical text on the left side of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Vertical text in the middle of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Vertical text on the right side of the page, likely bleed-through from the reverse side.